

EETTISET OHJEET

KEMIJÄRVEN KAUPUNKI

Kehysryhmä 12.6.2024 § 11
Kaupunginhallitus 17.6.2024 § 192
Kaupunginvaltuusto 24.6.2024 § 55

Kemijärven kaupungin luottamushenkilöille ja henkilöstölle suunnatun eettisen ohjeen tarkoituksena on edistää eettisiä toimintatapoja. Eettisyys lisää luottamusta päätöksentekoon ja kaupungin toimintaan.

SISÄLLYS

1	EETTISTEN OHJEIDEN HUONEENTAULU	3
2	TAUSTAA	5
3	EETTINEN TOIMINTA JA SEN RISKITEKIJÄT	6
3.1	Vieraanvaraisuus ja lahjat	6
3.2	Tilaisuudet ja matkat	6
3.3	Vastuullinen hankinta	6
3.4	Epäasiallinen kohtelu	6
4	EETTISYYDEN EDISTÄMINEN	8
4.1	Väärinkäytösten ehkäiseminen	8
4.2	Esihenkilötyö ja johtajuus	8

1 EETTISTEN OHJEIDEN HUONEENTAULU

Pidämme yllä ammattitaitoamme, arvioimme työmme laatua ja kehitämme toimintaamme yhdessä.

Käsitlemme tietoja huolella.

Suhtaudumme luottamushenkilö- ja työyhteisöömme arvostavasti ja autamme yhteisöjen jäseniä.

Keskustelemme asioista tietoisuuden ja ymmärryksen lisäämiseksi.

Olemme avoimia. Avoimuus edistää eettisten periaatteiden toteutumista.

Otamme vastaan ja annamme palautetta rakentavasti.

Näytämme esimerkkiä. Omalla toiminnallamme vaikutamme siihen, kuinka eettiset periaatteet näkyvät organisaatiossamme.

Velvollisuutemme on puuttua epäasialliseen vaikuttamiseen ja kohteluun, kiusaamiseen ja häirintään.

Toimimme kaikissa tilanteissa toisiamme kunnioittaen.

2 TAUSTAA

Kemijärven kaupungin luottamushenkilöille ja henkilöstölle suunnatun eettisen ohjeen tarkoituksena on edistää eettisiä toimintatapoja. Eettisyys lisää luottamusta päätöksentekoon ja kaupungin toimintaan. Eettisen toimintatavan edellytyksiä määrittelevät hallintolaki, kuntalaki, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta, työturvallisuuslaki, laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, Kemijärven kaupungin hallintosääntö sekä työmarkkinasopimusten sisällöt.

Eettiset ohjeet pohjautuvat Kemijärven kaupungin strategiassa hyväksytyihin arvoihin. Ohjeen tukena ovat lainsäädäntö sekä Kuntaliiton ohjeet eettisestä ja korruption vastaisesta toiminnasta. Eettiset ohjeet täydentävät toimintasääntöä Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamista-paa Kemijärven kaupungissa -toimintaohjetta (KH 9.12.2019 § 418).

3 EETTINEN TOIMINTA JA SEN RISKITEKIJÄT

3.1 Vieraanvaraisuus ja lahjat

Osoitamme vieraanvaraisuutta ja olemme myös sen kohteena. Vieraanvaraisuuden osoituksia voivat olla esimerkiksi lahjat tai etuudet. Eettisesti toimiva luottamushenkilö ja henkilöstö ei yleensä voi vastaanottaa lahjoja yksityiseltä henkilöltä, yritykseltä tai järjestöltä. Poikkeuksena ovat kuitenkin arvoltaan vähäiset lahjat, kuten mainoslahjat tai merkkipäivälahjat taikka tilanteeseen nähden vähäisiksi katsotut lahjat.

Lahjansaajan tulee pohtia, onko lahjan tarjoajalla jonkinlainen suhde kaupunkiin esimerkiksi niin, että hänen omaa organisaatiotaan koskeva päätös olisi vireillä jossain kaupungin toimielimessä. Jos lahja nähdään arvoltaan kovin laajamittaisena, voidaan ajatella sen ylittävän hyväksyttävän lahjan rajan. Lahjan vastaanottamisesta on määritelty Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Kemijärven kaupungissa -toimintaohjeessa (KH 9.12.2019 § 418).

3.2 Tilaisuudet ja matkat

Luottamushenkilöiden ja henkilöstön työ- ja virkamatkat kustantaa pääsääntöisesti kaupunki. Ulkopuolisen tahon tarjotessa matkaa tulee punnita matkan luonne ja tarjoajan suhde Kemijärven kaupunkiin. Matkojen lisäksi luottamushenkilö tai henkilöstö voi saada kutsun tilaisuuteen tai tapahtumaan. Osallistumisen arvioinnissa tulee huomioida tilaisuuden tai tapahtuman luonne ja tarkoituksenmukaisuus. Ulkopuolisten kustantamien matkojen ja muiden taloudellisten etujen vastaanottamisesta on Sisäinen valvonta osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa Kemijärven kaupungissa -toimintaohjeessa (KH 9.12.2019 § 418).

3.3 Vastuullinen hankinta

Kaupungin hankintoja ohjaajat julkisia hankintoja ohjaava lainsäädäntö sekä siihen liittyvä oikeuskäytäntö ja kaupungin hankintaohjeet.

Palveluiden, urakoiden, tavaroiden ja muiden hankintojen kilpailutus on keskeisessä asemassa, kun varmistetaan hankintojen säädösten mukainen toiminta sekä yritysten tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu. Hankinnoissa huomioidaan myös Kemijärven kaupungin hyväksymä yritysvaikutusten arviointi. Lisätietoja hankintojen toteuttamisesta Kemijärven kaupungin hankintaohjeesta (KV 24.9.2018 § 72).

3.4 Epäasiallinen kohtelu

Kemijärven kaupunki ei salli toiminnassaan henkilöihin kohdistuvaa epäasiallista kohtelua. Epäasiallinen kohtelu on yleisen hyvän tavan vastaista, luottamustehtävään ja työhön sopimatonta ja sitä häiritsevää käyttäytymistä. Epäasiallista kohtelua on loukkaava käytös sanoin, toimin tai asentein. Epäasiallisuus voi olla myös sukupuolista häirintää tai ahdistelua. Epäasiallista kohtelua on myös

henkilön työsuorituksen jatkuva ja perusteeton arvostelu sekä henkilön mustamaalaaminen, määrittäminen, nimittely tai eristäminen työyhteisöstä. Kemijärven kaupungin henkilöstön toimintaa ohjaa Epäasiallisen kohtelun ja häirinnän -toimintaohje, joka on laadittu osana Kemijärven kaupungin ELVI-mallia (KH 24.11.2014).

Luottamushenkilölle tulee taata perustavaa laatua olevat laajat oikeudet sananvapauteen. Luottamushenkilön tulee myös ymmärtää, että ne velvoittavat häntä asiallisuuteen. Luottamushenkilöiden epäasiallisen käytöksen puuttumisen toimivalta on kaupunginhallituksella. Kokouksissa toimitilien puheenjohtajan tulee puuttua epäasialliseen käyttäytymiseen.

Työturvallisuuslaki 28 §

Yhdenvertaisuuslaki 14.2 §

Tasa-arvolaki 8 d §

Kuntalaki 69.2 §, 102 §, 34 §, 85 § ja 86 §

Työturvallisuuskeskus, Epäasiallisen käytöksen käsittely luottamuselimissä -opas

4 EETTISYYDEN EDISTÄMINEN

4.1 Väärinkäytösten ehkäiseminen

Väärinkäytöksistä laajasti puhuttaessa tarkoitetaan paitsi rikoksia (vaikkapa näpistykset tai varkaukset, kirjanpitorikos tai luottamusaseman väärinkäyttö), myös tilanteita, joissa henkilöstö toimii eettisten periaatteiden vastaisesti. Suhtaudumme väärinkäyttöihin vakavasti, sillä ne vaarantavat kaupunkimme toimintaa ja taloutta sekä yleistä luottamusta kaupunkimme sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan.

Väärinkäytöstilanteissa toiminnot jakautuvat sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan (ennaltaehkäisyyn), väärinkäytösten paljastamiseen, yhteistyöhön viranomaisten kanssa sekä toimintaan epäillyssä rikostapauksessa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään ennaltaehkäisemään sekä paljastamaan väärinkäytöksiä. Näin varmistetaan, että toiminta on lakien ja säädösten mukaista. Valvonnan yhteydessä voi tulla esille myös tahattomia erehdyksiä tai virheitä, jotka on selvästi erotettava tahallisesta eettisten ohjeiden vastaisesta toiminnasta.

Jokaisella henkilöstöön kuuluvalla on omalta osaltaan vastuu eettisyyden toteutumisesta Kemijärven kaupungin toiminnassa. Esihenkilöiden tehtävänä on huolehtia siitä, että henkilöstö tietää toimintatavat väärinkäytöksen tullessa ilmi. Väärinkäytöksen selvittämisen kannalta on tärkeää, että väärinkäytösepäilyt huomataan mahdollisimman nopeasti.

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että kaupungin toiminta on sen strategian, tavoitteiden, periaatteiden ja eri säädösten mukaista. Valvonta kohdistuu myös riskienhallintaan.

4.2 Esihenkilötyö ja johtajuus

Jokaisella luottamushenkilöllä ja henkilöstöön kuuluvalla on oma vastuunsa eettisyyden toteutumisessa. Kaupunginhallituksella ja esihenkilöillä on oman toimintansa lisäksi vastuu myös alaistensa toiminnan eettisyyden ohjeistuksesta, valvonnasta ja asianmukaisesta reagoinnista havaittuihin puutteisiin. Avoin keskustelu aiheesta ja viestintä eri kanavissa edesauttavat eettisten periaatteiden juurruttamista organisaatiokulttuuriin. Koulutuksella huolehdimme luottamushenkilöiden ja henkilöstön osaamisesta.

Esihenkilöt ovat tärkeässä asemassa eettisen toiminnan edistämisessä. Esihenkilön on tiedettävä, miten eettisesti haastavissa tilanteissa toimitaan. Esihenkilön vastuu on selvittää tilanne, jossa on toimittu eettisten periaatteiden vastaisesti. Myös se, että ohjeet ovat ajankohtaiset ja kaikkien saatavilla, on tärkeää.

Luottamushenkilön on toimittava vastuullisesti ja johdonmukaisesti. Hänen on tunnistettava lainsäädännölliset reunaehdot sekä hyvän johtajuuden ja viestinnän periaatteet. On tärkeää, että luottamushenkilö perehtyy ja luottaa valmisteluun. Erilaiset näkemykset, kriittisyys ja kritiikki kuuluvat poliittiseen keskusteluun. Poliittisen keskustelun ja kunnallisen päätöksenteon arvostuksen tulee näkyä ja kuulua luottamushenkilöiden kannanotoissa kokouksissa, kirjoituksissa ja tilaisuuksissa. Luottamushenkilön on toimittava esimerkkinä hyvän keskustelukulttuurin luomisessa ja vakiinnut-

tamisessa. Kokouksen puheenjohtajan huolehtii kokoksiin tai tilaisuuksiin osallistuvien asianmukaisesta käytöksestä ja tarvittaessa ryhtyy toimiin kokouksen yleisen järjestyksen turvaamiseksi. Luottamushenkilön arvostava käytös muita kohtaan sekä avoin ja toisia kunnioittava keskustelukulttuuri vahvistavat yleistä luottamusta päätöksentekoon sekä demokratiaan.